

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Astrid Kant 2011. *Weidevogels*. Uitgeverij Roodbont, Zutphen. Prijs € 29,95.



In ons land broeden nog steeds veel weidevogels. De ontginning van de laaggelegen moerassen heeft er eeuwen terug voor gezorgd dat hier uitgestrekte, vochtige graslanden liggen. Hierin vestigden zich tal van broedvogels die hier met succes jongen konden grootbrengen. Toen halverwege de vorige eeuw de bemesting van de graslanden toenam, had dit aanvankelijk een positieve uitwerking op soorten als Grutto en Kievit. In het bemeste hooiland waren meer prooidieren te vinden dan in de schrale graslanden die daarvoor overal het beeld bepaalden. Bij andere soorten zoals Kemphaan en Watersnip begon toen al de terugloop in aantallen.

De intensivering van het graslandbeheer heeft de laatste decennia een ongekennde omvang aangenomen. Ruilverkaveling gepaard gaande met betere ontwatering en peilverlaging maakte de weg vrij voor intensiever graslandbeheer. De giersproeier werd vervangen door de mestinjector, het bultige grasland werd geëgaliseerd en het bloemrijke

grasland veranderde in een biljartlaken van snelgroeïend raaigras. Door de intensieve bemesting en de klimaatverandering kon het maaien steeds eerder in het voorjaar beginnen. De periode tussen het laatste bezoek van de mestinjector en de komst van de maaimachines voor de eerste snede is voor vrijwel alle weidevogels te kort geworden om nog met succes jongen te kunnen grootbrengen. Alleen met aangepast graslandbeheer (later maaien) of het markeren van de nesten voordat de maaimachines hun werk doen, kunnen legsels gered worden. Maar met het redden van het nest, is het broedsucces nog niet verzekerd. De jonge weidevogels moeten voedsel en dekking kunnen vinden. Wordt dus een grote oppervlakte in één keer gemaaid, dan hebben de jongen die het maaien overleefd hebben, nog weinig kans. In het gemaaide grasland kunnen ze geen insecten meer vinden en bovendien zijn ze overal zichtbaar voor predatoren als Blauwe Reiger en Zwarte Kraai. Geen wonder dat er vrijwel geen broedsucces te melden is van landerijen waar niet op de een of andere manier rekening met de vogels is gehouden.

Astrid Kant heeft een bemoedigend boek geschreven. Als geen ander kent zij het doen en laten van de weidevogels. Ruim 20 jaar observeert en fotografeert zij de weidevogels in hun doen en laten vanuit een schuilhutje. In dit boek doet zij verslag van de paar maanden dat de weidevogels in onze polders proberen voor nageslacht te zorgen. Alle bedreigingen komen in woord en beeld aan bod, waarbij niet geschuwd wordt om vertrapte nesten en kapot gemaaide jongen te tonen. Met grote nadruk wordt gewezen op het feit dat weidevogelbescherming niet mag stoppen bij het beschermen van de nesten. Het gaat er om dat er werkelijk jongen groot komen. De weken na het uitkomen van de eieren zijn cruciaal. In die weken moeten er goede omstandigheden voor de kuikens zijn. Zo niet, dan heeft het weinig zin om door het plaatsen van stokjes de nesten te redden.

Behalve de weidevogels komen in dit boek ook beschermers aan bod.

Daarbij zijn uiteraard agrariërs die wat voor de weidevogels over hebben, maar ook deskundigen zoals Gerrit Gerritsen van Vogelbescherming Nederland en Adriaan Guldmond van het Centrum voor Landbouw en Milieu. Hun verhalen maken duidelijk dat er nog steeds mogelijkheden zijn, maar ook dat dit zonder financiële tegemoetkoming vanwege gederfde inkomsten niet mogelijk zal zijn.

Dit prachtige weidevogelboek is vooral geschreven voor de duizenden vrijwilligers die

zich in ons land inzetten voor het behoud van onze weidevogels. Regelmatig verschijnen artikelen waarin beweerd wordt dat agrarisch natuurbeheer vrijwel geen effect heeft op het behoud van de weidevogelpopulaties. Dat zal voor een deel zeker juist zijn, omdat in het verleden te veel op nestbescherming en te weinig op jongenbescherming werd ingezet. Met dit boek in de hand zal iedereen begrijpen dat beide nodig zijn.

Inventarisatie en schoonmaakactie nestkastjes Vinkenveld

Jos Zonneveld en Rob Choufoer

Vorig jaar is er in het Vinkenveld een nestkastjesproject geweest onder de naam **Vreemde Vogels in het Vinkenveld**. Dit was een project van twee Vinkenveld bewoners (Jos Zonneveld en Rob Choufoer) in nauwe samenwerking met de Noordwijkse Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming en de Gemeente. Bij dit project konden de inwoners een nestkastje adopteren dat vervolgens door de Gemeente werd opgehangen. Het eerste nestkastje werd daarbij medio februari door wethouder Vroom opgehangen onder het motto 'Wethouder Vroom kan de boom in' en waarvoor de oude ladderwagen van de Noordwijkse brandweer van stal werd gehaald. In plaats van een kat uit de boom halen was het nu een nestkastje ophangen. Als onderdeel daarvan vond er in het voorjaar ook een wandeling door de wijk plaats onder de noemer **Vroege Vreemde Vogelwandeling**. Onder leiding van Hein Verkade werden de deelnemers geïnformeerd over de verschillende vreemde vogels in de wijk. Daaruit bleek dat, als je gericht keek en luisterde, je tot de ontdekking kwam dat er veel verschillende soorten vogels zich in onze wijk ophouden.

Met name de zanglijster zorgde voor een perfecte muzikale omlijsting van de wandeling...

Zaterdag 5 maart jl. hebben Jos en Rob de nestkastjes schoongemaakt en kon de eindbalans van het broedseizoen 2010 worden opgemaakt. Bekend was dat in diverse kastjes gebroed was maar een totaaloverzicht ontbrak. Gewapend met een ladder en ander gereedschap werden alle nestkastjes geïnspecteerd en waar nodig schoongemaakt. Van de in totaal 47 opgehangen nestkastjes waren er 33 voor mezen, 8 voor Winterkoninkjes en 6 voor Roodborstjes. Bij de schoonmaakactie bleken drie bomen met nestkastje en al (1x mees, 1x Winterkoninkje en 1x Roodborstje) door de Gemeente omgezaagd en verdwenen. Zonde!

Van twee andere mezenkastjes was de deksel er af. Deze zullen worden gerepareerd en opnieuw opgehangen. Dus dit seizoen starten we met totaal 44 nestkastjes (32x mees, 7x Winterkoninkje en 5x Roodborstje).

Van de 32 nog wel aanwezige mezenkastjes bleken er 12 bezet te zijn geweest en was duidelijk te zien dat hierin ook door vogels was gebroed. Wat opviel is dat veel van het nestmateriaal bestond uit honden- en kattenharen.

Van één mezenkastje hebben we de inhoud niet kunnen controleren omdat een stel pimpelmezen al druk bezig was met de inrichting van hun nestje. Tsja, dat prille geluk wil je dan natuurlijk niet verstoren. Hieruit blijkt dat in zo'n 38% van de mezenkastjes is gebroed. Een prima resultaat en verklaart